

D. T. O. M. A.

Collegij Ethicj

16.

DISPUTATIO OCTAVA,

De

LIBERALITATE MAGNIFICENTIA

In Regia Universitate CHRISTINÆ Aboënsi,

P R E S I D E

Præclarissimo & Consultissimo Domino,

M. MICHAELE O. WEXIONIO
Jurium, Polit, ac Histor. Profess. Publ. Celeberrimo,
Præceptore ac Promotore modis omnibus suspicioendo.

R E S P O N D E N T E

ERICO ANDREÆ GODENIO
S. R. M. t. Stipend.

Publico Examini submissa in auditorio Majori ad diem
28. Februarij, Anni ærat Christianæ 1649.

• 1649

A B O Æ,

Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1649.

Singulari virtute & Prudentia
Ampliss. Politiss. & Integerr. Viris

DN. Claudio E. Vorschen /
Illustriss. & Generosiss: Co-
mitis Axelij Oxenst. Regni
Cancell. Advocato Genera-
li Consultissimo.

DN. Petro Andreæ Barona-
tus Rimitoënsis Praetori fi-
delissimo, Hospiti & Na-
tritio benignissimo.

DN. Stephano Joh. Terri-
torij Alandensis Praetori Vi-
gilantissimo.

DN. Eliæ Joannis Distri-
ctus Aboënsis Logista per-
industrio, quondam Hospiti
& Nutritio propensiissimo.

DN. Jacobo Andreæ Mari-
timorum Vecligalium Telo-
nario Ad Metropolin Fen-
ningia Circumspeclissimo.

DN. Isaaco Olai Fordelio,
Territorij Rasburgensis
Praetori industrio.

Dñis Patronis, Promotoribus & Benefactoribus suis
Omni animi observantia & obsequio

Offert & Dedicat

Ericus Godenius Westmann.

COLLEGII ETHICI
DISPUTATIO VIII.

DE
LIBERALITATE ET
MAGNIFICENTIA

Respondente ERICO ANDREÆ GODENIO VVesmanno

THEISIS I.

AD Septimum Decalogi Preceptum spectat pottissimum LIBERALITAS & virtutes eidem cognatae aut subordinatae, cum vitijs seu extremis utrinque oppositis. Ubi in limine haud immerito notamus LIBERALITATEM non modò Latinè, verùm etiam Græcè ἡλευθερία, ἀπὸ τῆς ἡλευθερίας; & Germanicè Freygebigkeit; & Svetice Giffmildheet/ Nundheet & Kostfrijheet à liberalitate nomen habere: Verisimiliter, quod libero atq; ingenuo homine, ut Plutarchus sit (Libertate etiam Christianè gaudenter) sit dignissima: vel quod à libero proficiuntur animo, prout Seneca de vita beatâ loquitur. Unde hujus virtutis commendatio haud vulgaris pullulat.

2. Estq; Liberalitas (ut & huius descriptionem hoc loco repamus) Virtus in acceptione & erogatione opum laudabilium mediocritatem observare docens. Duplex siquidem est liberalitatis actus'; aliunde honestè accipere, quod alijs honestè dare possimus'. Hinc dubium mox scle offert,

A

&

& questio exortetur. 1. An Liberalitas etiam in accipi-
endo consistat, locum habent & exerceatur?

3. Negativam hæc sequentes rationes suggestur:

1. Virtutū est agere non pati; Omnis siquidem virtutis
laus in actione consistit; teste Cie. & ipsa experientia;
Atqui dare, beneficis afficere & cumulare actio est; affici
verò cumulari & astringi donis (quod accipientis est;
passionem dicit; E. dare virtutis est; non autem accipere).

2. Quod laudabilius est & benevolentiam, honorem & obser-
vantiam conciliat, id virtutis est; sicuti ē contra: Quod
illaudabilius, benevolentiam &c minuit, id vitij potius est.
Siquidem contraria contrariorum consequentia.
Atqui dare laudabilius est, benevolentia honorem & observan-
tiam conciliat; Accipere aurem illaudabilius, benevolentiam,
honorem & observantiam minuit. Nemo enim adeo lau-
dat se depeculantem, spoliantem vel pedetentim denu-
dantem. Eumque tanta benevolentia complectitur,
honore & observantia prosequitur; quantā benefa-
tores & mecenates: juxta illud Ovidij:

Munera crede mihi, placan̄ hominesq; DEosq;

Placatur donis Jupiter ipse datis.

E. Liberalitas in dando non accipiendo consistit. Et 3. Virtus
versatur circa difficultas. Quod supra probatum & alias
constat: Sed accipere difficile non est: Cum quilibet ma-
nus extendere, brachia expandere, saccumq; aperire &
dona recipere possit. E. Accipere virtutis seu liberali-
tatis non est. 4. Deniq; ex abundantia etiam idem S.
Pagina confirmat, Act. 20: 25. Beatus est dare quam
accipere.

4. Hisce & similibus tamen non obstantibus rece-
ptam definitionem tenemus, & Liberalitatem etiam
in accipiendo quodammodo occupari & elucere de-

fecit.

fendimus; idq; hisce fundamentis. 1. Quicunq;
actu, aut abilem mediocritatem inter vitijs extrema in ex-
cessu & defectu admittit, ille est virtutis capax & proinde vir-
tutis objectum, in quo virtus elucere possit; Sed accipere ope-
rative arietas (Fortune bona) est talis actus. E. Major
prop: est manifestissima; cum id sit virtutis capax,
quod est mediocritatis. Hac quippe virtus exprimi-
tur.; Prout supra evictum fuit. Minor item, sive as-
sumptio, vel cuivis ex vulgo patet; Potest enim aliquis
nimium accipere ut alijs damno, sibi verò ipsi dedecori-
sit; Potest etiam parum accipere ut sibi & damnum
& ignominiam accersit, alijs verò aut risum aut com-
miserationem moveat, imò potest quoq; decenter, li-
cite & honeste (Unde, quando, quantum,) & quomodo
quis debet, accipere, ut nec alijs noceat; nec sibi ipsi
desit. Quod certè virtuti, videlicet liberalitati (Alij
quippe hic locum non habet) acceptum ferendum; ejusq;
effectus hic agnoscendus erit.

Præterea 2. Sine quo actu liberalitas continuari
(in q; exerceri) nequit, in eo etiam consilit atq; elucet &
occupatur; Sed sine actu accipiendi, id est, nisi etiam acci-
piatur.. Liberalitas non exorceri nodum continuari potest;
E. in eodem actu accipiendi scilicet, sive i' r' Ia' B' L' Li-
beralitas etiam consilit, elucet atq; occupatur. Major tam
clara est ut ne declaracionem quidem, nodum proba-
tiōem requirat. Neq; Minor obscurior est: quomo-
do enim queso liberalitatem quis continuare poterit
& perpetuò date, nisi aliundē interdum accipiat. Hoc
certè non ullius est hominis, etiamsi ditissimi: Sed
solius Dei, cujus fontes inexhausti. Quinimo ne se-
mel quidem liberalitas exerceri potest & honeste ali-
quid dari nisi sit qui datum accipiat.

6. Unde &c 3. Qui omnes accipientes damnat liberalitatem rectè & honestà intentione exercere nequit: Sed qui virtutem seu liberalitatem etiam in accipiendo sese exserere negat, omnes accipientes damnat, tanquam nihil virtuosè in accipiendo præstantes: E. virtutem seu liberalitatem etiam in accipiendo sese exserere negantes, liberalitatem rectè & honestà intentione exercere nequeunt. Prop: Maj: etiam hic propriâ luce radiat: Qui enim omnes accipientes improbat & damnat, tanquam nihil virtuosí præstantes; honestà ijsdem intentione dona obtrudere non potest: Quæ vix honestè accipi judicat. Sin autem honestè accipiuntur, tum etiam virtuosè. Nam ubi honestas ibi etiam virtus. Si virtus; Ergo aut liberalitas; aut alia: Non alia; hæc siquidem sola cum suis subalternatis circa divitias in dando & accipiendo versatur; Ergò liberalitas. Quod erat probandum.

7. Adeoq; 4. Sic demum concluditur: Quod sanctissimi fecerunt, nec ullibi reprehensum aut in legi divinâ improbatum legimus; in eo virtus elucet: Sed sanctissimi etiam ab alijs acceperunt; nec id ullibi in sacris reprehensum aut improbatum &c Ergò. Major Prop. cum nullum habeat dubium; Minor sic confirmatur: Joseph à Pôræone annulum, Stolam Byssinam & torquem aureum, ut alia plurima reticeantur, accepit Gen. 41. v. 42. Moys accepit oblationes populi & in saeros usus contulit. Exod. 35. Quin & DEUS ipse, licet nullius indigis, hostias sibi offerri voluit easq; accepit. David non modo panes propositionis & alia ab Abimelech accepit 1. Sam. 21. Verum etiam panes, vinum, erictes &c ab Abigail suscepit 1. Reg. 25: 35. Daniel Propheta, munera multa & magna accepit

¶ Nabuchodonosore. Et similia perplurima. Ius-
per & Salvator ipse ejusq; discipuli in hoc mundo cir-
cumambulantes beneficia accipere omnino non de-
cretarunt: quod multis locis probari potest. Bene-
ficia igitur recte accipere, virtuosum esse, neq; à Libera-
litate alienum, sed eidem potius consentaneum est.

8. Ad contraria argumenta sup. Thes. 3. posita, sic
breviter responderi potest. In primo elenchi ignoratio-
nem, ut dici solet, committi; ubi non opponenda op-
ponuntur. Hie namq; positio unius, non est exclu-
sio alterius'. Videlicet, dare est actio; E. accipere
omnimode & tantum est passio. Non sequitur. Quis
enim ignorat Tō accipere &q; esse verbum activum &
actionem denotare atq; vocem dare. Minor proinde
corruit. Et quamvis accipere beneficium, dantis re-
spectu, quatenus accipiens dono afficitur, Passio que-
dam dici possit; Unde Passer um hospitem vulgo dicimus
cum quiete excipitur. Mera en. passio non est & ab-
solutè: Sed etiam actio quedam in quā virtus elucens
potest. Ut modò offensum.

9. Ad Secundum uti & quartum resp. Laudabilius,
gratiū & beatiū quidem est dare, ideoq; & magis li-
beralitatem in dando quam accipiendo consistere;
Non autem ideo planè illaudabile, ingratum vel miser-
um est accipere. Quod vel Evangelica historia docet
& evincit. Neq; enim illaudabile, ingratum regi in-
vitanti, aut miserum accipientibus fuit cænam istam
magnam grato animo & debitâ cum præparatione ex-
cipere Matth. 22. Ut igitur laudabilius quidem est
gratiū & beatiū docere quam doceri; juvare quam
juvari &c. Discere tamen, & aliorum auxilium ex-

periri nec simpliciter illaudabile, nec ingratum nec
miserum, sed potius beatum &c. est.

10. Ad Tertium: resp. in minore prop: esse fallaciam
à dicto secundum quid, ad dictum simpliciter. Accipere n.
quatenus bona nostra non minuit sed auget; & si ipse
accipiendi actus in genere consideratur, difficultatem
quidem non habet: Atqui ita accipere ut virtutis præ-
scriptum servetur; nec magis nec minus nec aliunde,
ne alio tempore aut loco quam par est; hoc opus hic
labor est; Neq; ita cuivis in proclivi situm.

11. Ad Quartum jam sup. Thes. 9. responsum est.
Et præterea Apostolus Paulus citato loco verba salvatoris
non contra quamvis acceptiōnem dirigit; sed contra
intempestivam: cum felicet iij qui manibus vel alias
ipsi laborare possunt viatumq; acquirere, malunt ta-
men alienis inhibere & beneficia accipere quam dare.
Prout ex superioribus versiculis 33. & 34. manifestum
evadit. Quinimo ipsem etiā justum, æquum & hone-
stum esse afferit, ut qui in sacris operantur, ex sacrificio
vivant; qui sacrario assistunt, unū cum sacrario partem
accipiāt. Cor. 9: 13. &c. Et tamen de illa questione.

12. Liberalitatis objectū internū est ipse divitiarum
& mundanarū opū appetit⁹, q; hujus virtutis præscripto
coercendus ac refrenand⁹ venit; prout in Ergast. virtut.
Thes. 40. expositum est. Externū vero objectū, æq;
latè patere cum objecto externo Septimai Precepti statui-
mus. Ut nimirum non modò pecunias, oves, boves,
burum, argentum, ceteraq; mobilia & immobilia,
agros, fundos, ædes, piscinas, flumina, & quæ sunt si-
milia; Verū etiam, emolumenta, usus, fructus &
utilitates quasvis ex re alienā illicite usurpare prohibi-
sum sic.

13. Numne ergo quamvis illicitam acquisitionem & aliena rei usurpationem furtum dicere licet? Dubitari potest. Resp. paucis', Distingv. inter forum poli & forum soli. Illud si attendatur utiq; furtum est quicquid in septimum præceptum impingit: Ubi enim lex vel legislator ipse non distinxit, neq; nostrum erit distinctionem aliquam communisci. At si hoc respiciatur, fatendum est non statim cum eo furti aliquem agere posse, qui sorte re aliena abusus, aut proximum in contractu circumvenit, vel alias suum lucrum alteri cum detimento quasi sive. Neq; t. men ejusmodi facta legibus civilibus probantur, sed aliud nomen inveniunt; Prout iura edocent. Est nihilominus & hic jus nostrum iatis rigorosum, ut qui rem alienam quamvis, nisi contractus commodati vel locati præcesserit, usurpare præsumperit, Furti aut rapinae, pro actoris lubitu alligari possit c. 53. Bygn. V. Ll. &c. Sed de his alibi.

14. Verum cum Liberalitas etiam occupetur circa divitias & bona ista externa, cuiq; quantum par est elargiens; anne commodè ad justitiam referatur & sub eadem comprehendatur? Cicero. lib. 1. offic. Ubi liberalitatem, benignitatem & beneficentiam nominat, eandem ad justitiam reducit, ut hec illam complectatur: hance ob causas 1. Quemadmodum enim justitia erga alios exercetur.; ita etiam liberalitas ad alios sese diffundit. 2. Velut justitia tantum cuiq; tribuit, quantum eidem secundum proportionem debetur.: Ita & liberalitas unicuiq; prodignitate & necessitate succurrit. Et 3. Sicut omnis liberalis est justus; Ita vicissim omnis avarus seu illiberalis est injustus. Unde concludit liberalitatem sub iustitia optimè collocari posse.

15. Sed

15. Sed Resp. In hisce quidem convenientiam
haud exiguum cerni, potissimum quatenus circa pecu-
nias utraq; versatur & bona externa.: Atq; sic, præser-
tim ubi *Vox justitiae ampliatur*, *Liberalitas* sub eadem
comprehendi potest. Verumtamen cum dilatatio
eiusmodi confusionem pariat, distinctam hanc virtu-
tem ponimus & peculiarem eidem locum assignamus.
Justitia enim circa contractus occupatur.; Liberalitas
non item.: Aliud enim vendere est, aut commodare
vel locare: aliud donare. Præterea in justitia cerni-
tur *Mers.* & *precium*; *Delictum* & *Pena*... Hic potissi-
mum hilaris animus & bona intentio in donatore spectatur,
etiamsi nulla præcesserint donatarij merita vel unquā
etiam de cætero sint expectanda. Sed hic etiam nos
tritum illud recordamur.: *In lente unguentum*,: Ni-
mum enim altercando veritas amittitur.

16. Quæri hic etiam solet: *An qui multa dat liberali-
or sit eo, qui pauca dat?* Ita quidem videtur ex hac ratio-
ne; Sicut is, qui multa portat robustior est eo, qui pau-
ca ferre valet: Ita etiam qui multa donat liberalior est
eo qui pauca: & sic liberalitas ex doni magnitudine
judicanda erit.

17. At Respond: 1. in genere. *A similibus infirma ducit
argumenta*; Cum omnis similitudo claudicit; Ut est
in Proverbio: *Et omne simile etiam sit dissimile*. -2- Un-
de & in specie dissimilitudo sic ostenditur.. In bau-
lante, levante vel portante multa, robur tantummodo
attenditur, non animus'; num libenter, sponte vel in-
vitus, iratus an hilaris id faciat: In eo autem, qui libe-
ralitatem exercet, non tam ipsum factum, quam ani-
mus donantis respicitur... Ita CHRISTUS ait Marci
12: 43, de viduâ, quæ duo minuta seu quadrantem in-

Gazo-

Gazophylacium misit; Amen dico vobis quod vidua hæc p̄spose
plus minùs quam omnes qui miserunt in *Gazophylacium* &c.

18. Huic etiam cognata est quæstio: *Utrum libera-*
liores dicendi sint ijs, qui divitias proprio sudore compararunt,
ex quibus largiuntur, hū, qui ab alijs partes donans? Resp.
Quanquam Arist. Lib. 4. Ethic. c. i. Liberaliores esse
defendat eos, qui de acquisitis quam hereditarijs vel
aliundè acceptis donant atq; impendunt; quod & alij
tuentur: Parùm tamen intereste videtur, unde & quo-
modo (si modò honestè & legitimè) acquisiverit;
dummodò debitè & ad virtutis præscriptum impendat,
elargiatur & acquisitis utatu. Multi enim reperiuntur
qui aliunde acceptas divitias non minus rectè asti-
mare & ritè collocare neverunt; quam h̄ ipsi, qui suis
laboribus collegerunt. *It sic facile ista quæstio deciditur.*

19. *Anne etiam qui de alieno largitur liberalis dici possit?* hic in quæstionem venire solet. Respondetur 1. Li-
beralem dici aut vulgariter, aut accurate: Accurate, pre-
priè & primariò liberalis est & dicitur, q. de suo liberalis est:
Vulgariter vero, inq; propriè & secundariò etiā q. de alieno.
Ita liberalē dicimus paronymum Vel ARCHITRICLINUM, qui nomine
patrisfamilias hospites liberaliter tractat. 2. Qui ex alieno do-
nat, aut eorum ex quibus donavit rationem reddere te-
netur; Ut *Tutores, Dispensatores & similes*; Aut nulli
examini & rationis redditione sese obstrictum existi-
mat. Hic minimè; ille autem non adeò absurdè li-
beralis dici meretur. Quatenus id quod principalis
nolit, ipse liberali animo supplere paratus est.

20. *Commodū hic sese offert quæstio;* Anne igi-
sur omnibus, praesertim pauperibus & mendicantib, indiscri-
minatim dandum? Spinoza hæc est controversia & in-
utramq; partem multis exaggerari potest: Paucis tamē

ita decidi: Aliud *lugubriter*, sumum jus & politicae rationes imperant; aliud *meritorum*, humanitas & Theologica monita sudent. Politice enim mendicantes validi ne dicam improbi, non modò alendi ac sustentandi non sunt; sed etiam Rep. cisciendi; ut Virg. in Georg: exemplo apum monet.

Ignavum fucos pecus à præseibus arcent.

Unde & Camerar: in hōr: success: part: i. c. 16.
TRIA hominum genera, ē civitate eiſienda esse inquit; leproſos, moruiſos, & validos medicantes. Quapropter & clementissimus noster magistratus non minori curā esse ſibi ſemp ostēdit, ut indignis ejusmodi mendicantibus, apibus peſtiſeris, qui alienam induſtriam conſumunt; Resp. exoneretur, atq; ut dignis & miserbiliſibus perſonis proſpiciatur.. Quod varia Comit: Decret, ſatis ſuperq; edocent.

21. Humanitatem tamen & leniorem ſententiam monitaq; theologica ſi respiciamus, hiſce etiam levamen aliquod deberi videtur, ſed ita ne in malitia corroborentur.; Siquidem CHRISTUS ipſe Luc. 6. omni ab te petenti tribue inquit. Et Arift. aliquando reprehensus quod extremè malo eleemosynam dediſſet; ſcile excuſavit, inquiens, Non homini, ſed humanitatī, i.e. forti ſeu conditioni humanae tribui: quemadmodum grācē aptius quadrat. Ita Rambertus Bremens. Epifc. reſerente Alb. Crantzio; Non eft hafitandum, ſit, cunctis subvenire pauperibus: Quia in quo ſt̄ CHRISTIUS & quando ad nos venis ignoramus. Quo etiam facit Juri Can: cap. 2. Dift. 42. in fn..

22. Concluditur itaq; hoc dubium ita.: Duob⁹ quidem modis hic circa liberalitatis exercitium aliquē hallucinari poſſe; Dando ſcilicet cum indignis datur; & non dando, quando dignis & ijs quibus par erat nihil

nihil confertur.. Gravior tamen lapsus est & ~~egrio~~
ri fert animo liberalis si dignum præterierit, quām si
indignum eleemosynā cumulaverit. Quatenus verò
~~in qui psuperibus benefacit ipsi~~ CHRISTO bensfaciat, theolo-
gis declarandum relinquimus⁹. Et c. 25. Matth. in-
nuitur.. Eo videlicet respectu quo CHRISTUS est ca-
put suæ Ecclesiæ & pī ejusdem corporis membra.

23. Tandem, ut Liberalitatē natura exactius per-
noscatur discutiendū venit; *Anne ē, omnis dator liberalis
censendus?* Neg. Quemadmodum enim non omnis,
qui accipit vitiosus statim est & *Avaritia* maculā notan-
dus¹⁰; ita nec omnis, qui dat liberalis statim censendus
erit, sed profusus potius & *Prodigalitatis* labi obnoxius
sæpè invenitur.. Hæc duo namq; sunt avia & extre-
ma utrinq; juxta hujus virtutis exercitium percaven-
da.

24. Est autem *Prodigalitas* vitium Liberalitati oppo-
sum, quo in dando modus exceditur: Alias profusio dici-
etur.. Quæ etiam varijs committitur modis, vel rati-
one quantitatis, quando plus profunditur quām par est;
vel ratione temporis, cum incongruo tempore sumptus
fiunt, vel ratione loci. Nicol. Hunnius p. m. in Disp.
Ethic. mentionem etiam iniicit metaphoricas cuiusdam
prodigalitatis quorundam concionatorum, qui è sug-
gestu coram plebe exotica, græca, hebræa &c.
(Et veluti quis apud nos germanica immisere vellet, quæ vernacula non sint
satis emphatica) effundit. Quo etiam refert eos, qui
portentosam adhibent prodigalitatem, in citandis ter-
tio quolibet verbo Cap; & versic. Sed hæc aliorum
judicio ac censuræ relinquimus¹¹.

25. Prodigalitas illa propriè dicta, vel *simplex* est,
quæ dando saltē modum excedit, debitam persona-

rum aliarumq; circumstantiarum rationem non habet; vel Mixta cum alio scilicet vitio opposito; quamvis eorum, qui non modò in erogando peccant & nimis sunt; Verum etiam in accipiendo injusti inveniuntur; Dum undecunq; sumunt, honestè ne an inhoneste nihil pensi habentes; dummodo non desit quod profundant.

26. Avaritia vicissima est vitium liberalitati oppositum, quo vel in accipiendo modus exceditur, vel dando in defectu peccatur: velutroq; modo, & accipiendo nimium, scilicet, & parùm vel nihil dando delinquitur. Unde & tria avarorum genera constitui solent. 1. Turpis lucricidorum, qui accipiendo tantum peccant, ut lenones; meretrices, fures, raptores, iniqui & mordaces fænatores. Qui autem omnes pro usu pecunia unde proximus etiam sublevatur, aliiquid accipientes absolute & simpliciter dant, viderint ipsi quomodo conscientia consulantur? cum OIKODOMEN Ecclesia sq; interturbet, is qui aliiquid temere damnae, & ex eo, quod non per se est peccatum sed res indifferens, inconsideratè peccatum facit, atq; ille, qui peccata manu festa iusto zelore Zeli non audet reprehendere. Verba sunt Doct. Joh. Fortiori Decad. 3. Problem: 2. Thes. 129. Viderint ipsi quid CHRISTO & Apostoli respondeant, qui usuras nusquam in N.T. disertè prohibuerunt, prout doctissimi notat & evincit doctissimus Salmas, de usur. cap. 20. & passim de Trapezitie, fenor, qui omnino videatur, ubi & patribus & recentioribus satisfacit. Viderint ipsi quid magistratu, qui II. b. quandam usuram habiliat; Viderint quid iudicibus quotidie in foro iustas & legitimas usuras approbantibus regerant; sì illi, civiles ferre aut reformare presumunt. At hisce nihil addimus: judicent cordati. Nobis autem de ijs non est sermo, qui iniquas usuras & fænatores mordaces justo Zelo taxant; Sed tantum de ijs qui præpostero Zelo urgentur, nec ipsi quod sit legitimus contractus, & quid sit; cum JCTIS & gravissimis nonnullis Theologis satis assentientur.

27. Deinde 2. avari dicuntur tenaces sordidi & eministeres, ubi vocat Arist. qui etsi in accipiendo

modum servent, in dando tamen deficiunt. Et 3.
Qui simul & undecunq; accipiunt corradunt, rapiunt,
profundunt, abliguriunt &c; qui proinde etiam deterri-
mi existunt.

28. Ex istis autem vitijs si deniq; queratur, Utrum
deterius, prodigalitas ne an avaritia? Resp: Avaritiam
simplici prodigalitati esse pejorem. Cum quod pro-
digus multis prosit, etiam si sibi ipsi noceat, unde &
a^{et} avaros dicitur; Avarus autem nemini, ne quidem si-
bi ipsi, est utilis quam diu vivit. Tum quod prodigalitatis
vitium facilius sanetur ac tollatur, vel ubi ani-
ni accreverint; Nam hoc vitium adolescentia &
ventuti est familiarius, quæ res & rerum usum non-
dum estimare novit; Vel ubi deficit quod profunda-
rue. Sic etiam filius iste prodigus in Histor: Evang
ad meliorem frugem redijt. Et hæc de Liberalitate eiusq;
oppositis.

29. MAGNIFICENTIA, quæ gradu potius
quam specie ab eadē differt; Ubiq; n. idem objectum
tām quoad materiale quam quod formale, ibi speciei
diversitas inter virtutes esse nō potest: Sed Liberalitas
& Magnificentia idem habent objectum &c. E. spe-
cifica inter eos non est differentia, sed saltem secun-
dum magis & minus. Major à nemine negatur. Min.
Prob. Est idem objectum quoad materiale, Pecunia seili-
cas & sumptus; quod neq; quisquam negat; Est & idem
quoad formale, nimirum ut decorum, honestatis &
recte rationis præscriptum circa sumptus faciendos ser-
vetur, ibi minores & medioeres, hic magnos. Quod
graduale saltem etiā importare disserim & secundum magis &
minus satis est manifestum.

30. Definitur itaq;: virtus moralis in magis sumptibus
debitis

debitam mediocritatem servare docens. Ubi nulla nova
specifica differentia innuitur, sed ad superiorē saltē
gradum ascenditur. Nam omnis magnificus est eti-
am liberalis seu liberalitate p̄ditus; ab inferiorib.
enim ad superiora, duce naturā, quæ saltum non facit
progressus fieri solet. *Finū etiam ubiq; idem:* alijs
prodesse & honestatis gratiā sumptus facere.

31. Opposita Magnificentia sunt 1. *Luxuria* & im-
peritia decori, quando magni sumptus, inutiliter in-
consideratē & impertinenter collocantur; quod viti-
um à prodigalitate gradu saltē differre patet 2. *Sordes*
cum quis in molimine majorum rerum, vel ubi magni
sumptus requiruntur parcus nimis & tenax est, atq; ita
operis splendori detrahit; Ubi magna tenacitas adest
& sic vicissim idem cum liberalitate extremum, gradu
saltē observato.

32. *An verò etiam in plebejos & privatos magnificantia
cedat?* hic quæri solet. Resp. breviter; Plebei &
privati aut divitijs pollut; aut pauperes sunt. De
hisce si interroges, respond, ipso effectu in eos non
quadrare hanc virtutem: utut affectu illis competere
possit. De illis autem si fuerit sermo, Resp. *Non omni-
modè denegandam* videri. Quanquam enim negandum
non sit dignitatem personæ ad operis magnificentiam
quod suscitetur, haud parum facere: Interim tamen
nec disitendum est in ijs quæ semel aut raro fiunt, ut *na-
pijs vel convivij* quib. Magistratus aut magnates excipi-
untur, magnificentiam vel à plebejo declarari posse.
Et si plebejus, magnificum templum vel simile q.d cum
consensu superiorum, q.drum interest, in honorem DEI
extruxerit, q.s huic magnificantiā jure denegaverit?

*Atq; illæ fuerunt præcipuæ controversiæ, quæ in hac
materiâ agitari soleant.*

COROLLA

•••••••••••••••••••••
••••••••••••••••••••
COROLLAR: HISTORIC:
Johannes Magnus non sine
ratione Gothos ac Svecos ex
Magogo Japheti filio dedu-

cit. Lib. i. Hist. Gothorum Sveonumq; cap. 4. Nam
1. ipse *Flavius Iosephus* de antiquit: lib. i. cap. 7. Mago-
gum Noachi ex filio Japheto (cui septem fuerunt nati)
nepotem magogensib., quos græci Schytas vocarunt,
originem dedisse tradit. *Schytas* autem Europæos sci-
licet; (alij enim etiam Asiatici fuerunt) Sveonas Go-
thosq; & iam dictos esse in confessu est. Ita n. *Iac. Berg-*
gom: in suppl: Chron: ait; Magogæ gentes à græcis
Schytæ appellatae sunt, à quibus *Schytia* & *Gothia* nomen
habuerunt. 2. Ericus pomeranus Daniæ R. & *Histo-*
riographus, mox in initio, inequit: Dani, ut testantur veteræ
Historiographi, tempore Saruch proavi Abraha, regnum quod
nunc Dania dicitur intraverunt, venientes de *Gothiâ*. Quæ
quidem **GOTHI**, ut dicit *Papias*, de Gog filio Japhet orti sunt.
3. Non tantum ex *Papiâ*, verum etiam *Hieronymo* idem
probatur; citante *Jonâ Koldingensi* in descript: Daniæ,
his verbis: *Japheto natus est è Flivâuxore* (ut quidam re-
lunt) *filius Magog qui annos discretionis egressus, aliquanto*
post diluvium tempore, circa Danubium suis cohabitans vel ut
alij molunt, Maeotidis paludes ascolens (ubi principium Europe
statuitur) *gentem procreavit Gothicam, appellatione ab ultra-*

ad syllabāsui nominū petitā insignitam, Authore Papia
cum Hieronymo. Plura nunc brevitatis causa non ad-
ducimus'; Cum ex hisce satis constet deductionem i-
stam, *Iohannus M.* figmentum non esse nec ab ejus cere-
bro enatam aut nugacem prorsus , prout acerbè ni-
mis, sine ullā tn. gravi ratione Philipp. Nicol. Coment:
de ant. reb. germ. lib. 1. & passim, invehitur.. Quām
malē igitur *Micrelius* lib. 1. Sect. 2. q. 3: Johannem M.
nullā sat firmā ratione adductā reprehendat satis pateat.
Quod fusiūs deducere pagella nunc vetat.

II.

**Gothi primitūs è Scandina-
viā egressi; non circa vistu-
lam orti sunt.** Hoc asserit Cluverius
in suā *Germaniā antiquā*, non uno saltem loco;
Sed solidē refutatur à contrarium & superius
illud defendantē *Joh. Iac. Pontano* in Choro-
graph. Dan: descript. p. 678. qui, brevitatis
causā, videatur. Hic enim apud nos solum
veram & stabilem Ostro-Gothorum ac VVe-
stro-Gothorum Patriam agnoscimus.
Juxta Cap. 1. jur. Provinc. tit. de jur. reg.

Allusio

*Ad Nomen Præstantissimi Domini Respondentis
Sympatriote honorandi*

E R I C O G O D E N I U S.

ES Bon^o, Esq; Erich^t; Imples tua nomina scripto:
Munificus Facto, se probet esse Bonum...
Auroxædias
apponebat
JOHANNES E. TERSERUS.

Vera Philosophia & Orthodoxa Religionis Studio
Dn. E R I C O G O D E N I O,
Quondam Præceptorí assiduo, nunc amico & Fratris
suo familiari, De Liberalitate & Magnificentia

Responsuro, **G R A T U L A T U R.**

Intra Spemq^z, metumq^z & acutos Corde doloras,
Iraq^z, infidias, quæ sunt facienda beatiss^z:
Hoc tibi Socratica poterunt præstare Tabelle:
In quibus è Calo se quondam lapsa sereno
Condidit, humani visens ludibria. Quippe
Cætera labuntur tacito fugientia cursu,
At virtutis bonos, magnum & memorabile nomen:
Quam dum GODENI magno conamine lustras,
Urq; DEO est similis vir dapsilis atq; benignus,
Multis qui prodeft, pro viribus auxiliatur
Indigitas, reliquos inter verissimus Argus:
Perge modo cœptis continget numine dextro
Vivere jucundè, & benè perpetuoq^z senore
Degenda ratio est vita quæ sola beata.

Amoris & sinceroris affectus ergo
JOHANN. GARTZIUS.

VIRO IUVENI
Dn. Erico Andreæ Godenio,
morum elegantiâ & literarum præstantiâ orna-
tissimo, Sympatriotæ & amico suo singulariter dile-
cto, De LIBERALITATE & MAGNIFICENTIA
publicè doctèq; disputanti.

Nil virtute potest quidquam præstantius esse,
Nam nummi pereunt, species quoq; robur,
honores,
Cuncta cadunt; virtus æterna in tempora durat,
Quam fortuna nequit, nec tollere longa vetustas.
Comprobat *opposite nimis hoc tutissima virtus,*
Munera que multis largitur regia dexterè
Scilicet hoc monstras magno conamine ERICE,
Hinc tibi dexter Apollo dabit post præmia multa.

*Sinceri affectus & infusati amoris
contelandi ergo apposuit*

Andreas Danielis Thretzius
Cuprimontanus.